

Lessenserie poëzie

- Gedichtenwedstrijd 2023
- Thema: Vriendschap

**VAN MIJN LERAAR
NEDERLANDS
MAG IK IN DE LES
DROMEN**

**ALS IK ER METEEN
POËZIE VAN MAAK**

Loesje

Opbouw van de lessenserie

- Doel van de lessenserie
- Wat is poëzie?
- Wat is beeldspraak?
- Verschillende dichtvormen
- Nadenken over thema 'Vriendschap'
- Werkvormen bij het thema 'Vriendschap'
- Gedichten om te bespreken/ bewerken
- Dichtwedstrijd

Aan het einde van de lessenserie:

- Kun je vertellen wat poëzie en beeldspraak is
- Kun je verschillende vormen van gedichten benoemen
- Heb je een gedicht over vriendschap geschreven

Wat is poëzie?

Bekijk het volgende fragment: [\(582\) Wat is poëzie? - YouTube](#)

- Wat is poëzie?
- Waar kan je poëzie aan herkennen?
- Wat is een enjambement?
- Moet een gedicht altijd rijmen?
- Welke verschillende soorten rijm zijn er?

Beeldspraak

- Beeldspraak is **figuurlijk taalgebruik**.
- Beeldspraak maakt een tekst leuker en levendiger
- Voorbeelden:
- Zo sterk als een beer.
= als- vergelijking
- Die sterke beer tilde de tafel zo maar op.
= metafoor
- De tafel kreunde onder de zware last.
= personificatie

Beeldspraak

- Bekijk het fragment [\(582\) Wat is poëzie? – YouTube](#) nog een keer, welke beeldspraken hoorde je?
- Dansen is.....
- Poëzie is.....
- Tramlijnen zijn.....
- Heb je nog andere gehoord?

Beeldspraak

[Metaforen van Mark en Hugo | Even Tot Hier | Seizoen 4 – YouTube](#)

[\(582\) Beeldspraak in de politiek - Zondag met Lubach \(S05\) - YouTube](#)

Welke beeldspraken kun je maken?

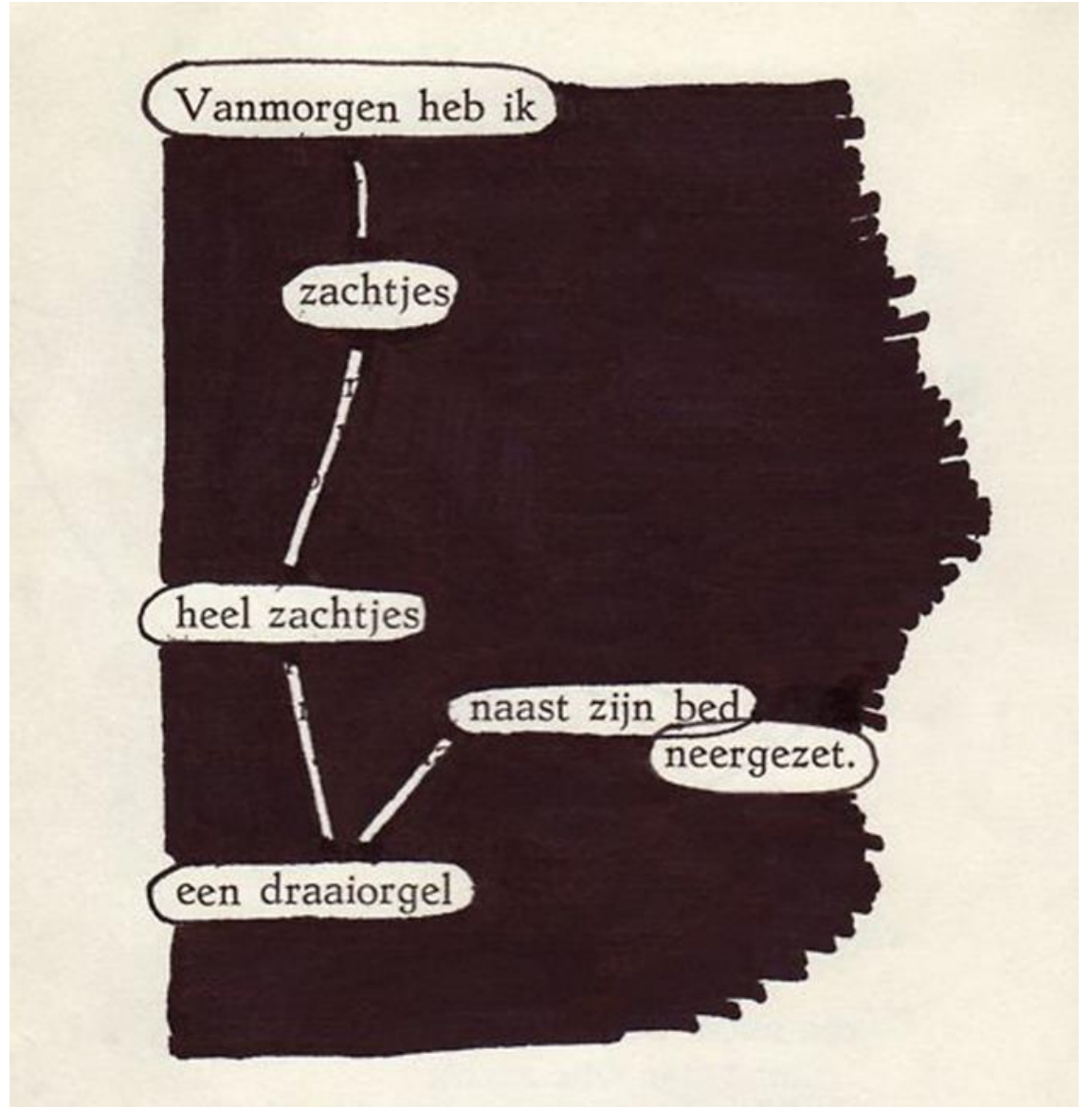

Verschillende dichtvormen

- Stiftgedicht
- Stapelgedicht
- Figuurgedicht
- Knipselgedicht
- Elfje
- Google-gedicht

Stiftgedicht

- Neem een tekst uit een boek, krant of tijdschrift.
- Kijk in de tekst of er zin of woorden zijn die je mooi vindt of die passen bij jouw onderwerp
- Omcirkel die woorden eerst, ga nog niet gelijk stiften.
- Schrijf de woorden die je hebt omcirkeld over op een papier, ben je tevreden?
- Als je tevreden bent met de woorden die je hebt gezocht, kan je de andere woorden gaan wegstiften. Dit kan je met één kleur doen, maar je kunt ook meer kleuren gebruiken.

Stapelgedicht

- Ga voor de boekkast staan en kies een paar boeken uit.
- Leg eerst twee titels op elkaar die wel bij elkaar kunnen passen.
- Kijk daarna verder in de kast, welke titels zouden een leuke aanvulling zijn?
- Maak de stapel niet te hoog.
- Wil je een witregel ertussen? Leg dan een boek omgekeerd op de stapel.
- Maak tot slot een mooie foto van jouw boekenstapel.

Figuurgedicht

- denk eerst na over de vorm die je wilt maken.
- Welke woorden passen bij die vorm? Schrijf zoveel mogelijk woorden op.
- Teken de vorm die je het bedacht en schrijf daarna de woorden die erbij passen in de vorm.

Knipselgedicht

- Verzamel verschillende soorten kranten, tijdschriften, reclamefolders.
- Knip woorden en zinnen uit koppen, advertenties.
- Maak met de uitgeknipte woorden en zinnen dichtregels.
- Wissel kleuren en grootte van de woorden af.
- Ben je tevreden? Plak alles op een vel papier en maak er een foto van.

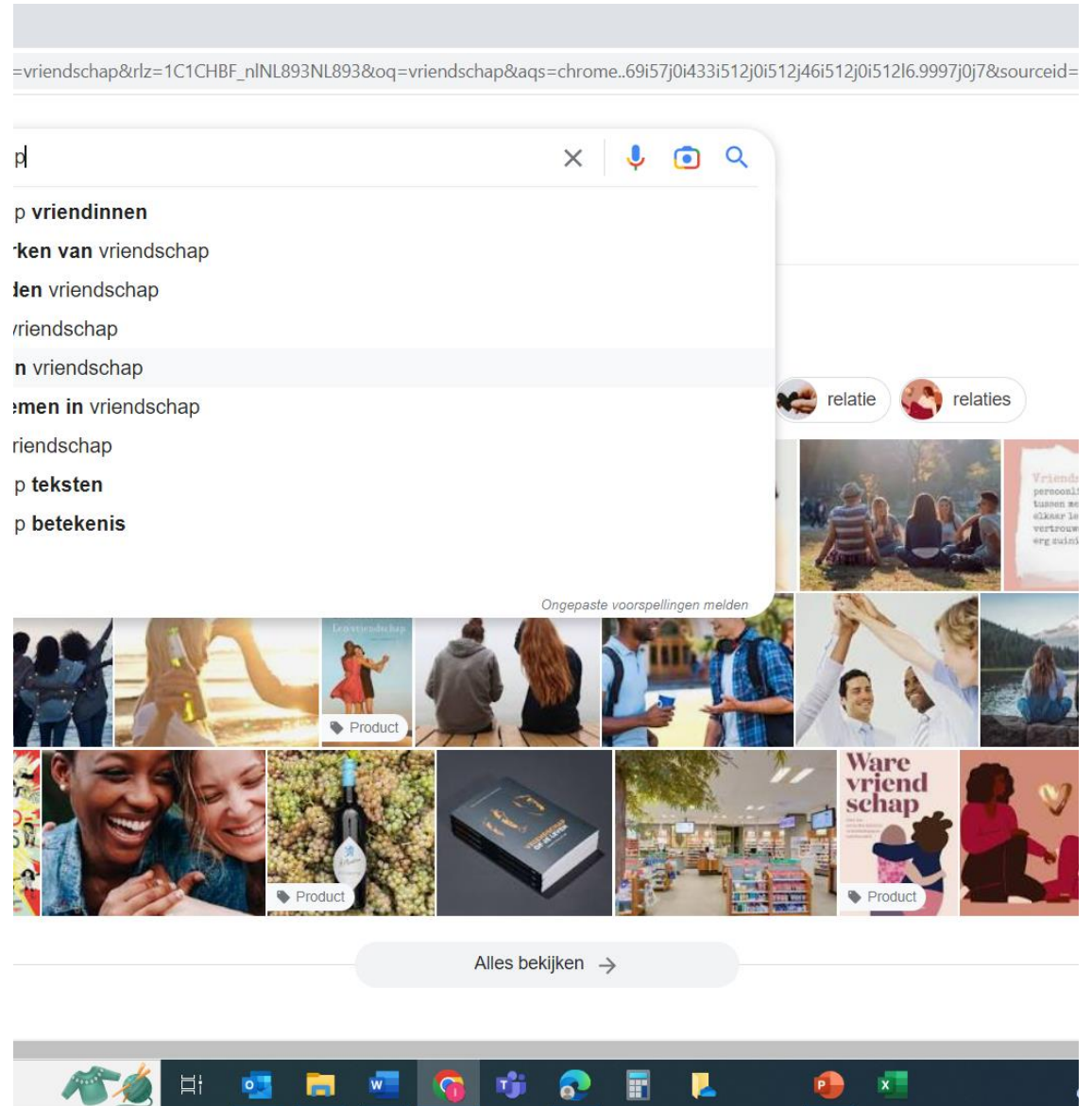
Elfje

- Neem een ding, dier of mens in je hoofd waarover het gedicht zal gaan.
- Kies een eigenschap dat hierbij past en schrijf in regel 1 dit woord op.
 - Bijvoorbeeld de kleur, het karakter, de geur, de smaak etc.
- Schrijf in regel 2 in 2 woorden op bij wie of wat die eigenschap hoort.
- Schrijf in regel 3 in 3 woorden op waar het dier/ding/persoon is.
- Stel in regel 4 in 4 woorden een vraag over waar de eerste drie regels over gaan.
- Schrijf in regel 5 in 1 woord een conclusie of een samenvatting

Google-gedicht

- Een **Google-gedicht** is een gedicht dat ontstaat als je een zoekterm in Google invoert. De zoeksuggesties van Google worden jouw gedicht. Kijk maar.

Thema Vriendschap

- Werkvorm DDU (1 min in stilte, twee minuten in tweetallen, daarna klassikaal)
- Wie was jouw beste vriend(in) op de basisschool?
- Wat deden jullie samen?
- Hoe wist je dat dit jouw beste vriend(in) was?
- Zien jullie elkaar nu nog?

Woordwolk

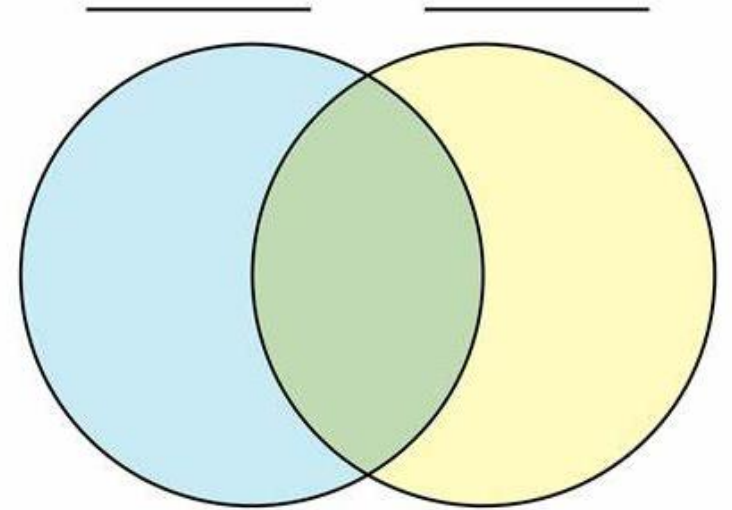
- Ga naar Mentimeter:
- <https://www.menti.com/al1vvx2g199p>
- Maak met de klas een woordwolk bij het woord 'Vriendschap'.

Vriendschap of verliefd?

- 10 min
- In tweetallen op fluistertoon
- Wat is het verschil tussen verliefdheid en vriendschap?
- Zijn er ook overeenkomsten?
- Zet de antwoorden in een Venn-diagram.

Venn Diagram

Name _____

Songteksten

- Werk alleen
- Ga op zoek naar (song)teksten over vriendschap/verliefdheid
- Je mag ook Engelstalige nummers zoeken
- Wat spreekt je aan in de tekst en waarom?

Debat

- Ga in debat over de volgende stellingen:
 - Je kan alleen vrienden zijn met iemand van dezelfde leeftijd
 - Een dier kan jouw beste vriend zijn.
 - Een vriend(in) die kritisch is, is geen echte vriend(in).
 - Je kan niet meer dan één beste vriend hebben.
 - Iemand met wie je weinig tijd doorbrengt, kan geen echte vriend zijn.
 - Echte vrienden weten alles van je.

Decemberbrief

Ik wilde dat je dichterbij me was.

Het jaar is oud en heeft niets meer te zeggen.

Het weer is somber. Alle dagen staat er

een haveloze regen voor de ramen

lam zwaaiend als een dronkenlap. Ik loop

door 't huis, de kamers waarin jij niet bent

en die dus leeg zijn. Of ik zit maar ergens

en kijk naar buiten tot het donker is.

De televisie 's avonds een meest trieste

vertoning in een eenmansbioscoop,

zoek ik maar vroeg mijn bed op, slaap pas laat

en word weer vroeg uit boze dromen wakker

omdat ik jou ook in de slaap niet vinden kan.

Ik wilde dat het jaar nu over was

en jij weer dichterbij me, bij me was.

Hans Andreus

In: *Je bent zo mooi anders*

Verwerking bij 'Decemberbrief'

- Je krijgt het gedicht Decemberbrief op een werkblad.
- Dit gedicht heeft een sombere inslag.
- Herschrijf iedere regel zodat het gedicht vrolijker wordt.

Klas

een schoolklas is
een kudde paarden
bovenaan de sterkste hengst
de knapste merrie
onderaan de volgers
de dromers
de dravers
en daartussen
vecht iedereen voor zijn plaats
treetje lager
treetje hoger

wie gezien wil worden
verliest zijn zinnen
wie hogerop wil
maakt kabaal
meestal krijg je gelijk
als de ander denkt
dat hij het zelf bedacht heeft

Hans Hagen (2018)

Uit: *Onbreekbaar*

Verwerking bij 'Klas'

- Welk beeld gebruikt de dichter?
- Herken je jouw klas in dit beeld?

meestal krijg je gelijk
als de ander denkt
dat hij het zelf bedacht heeft

- Wat bedoelt de dichter met deze zin denk je?
- Welke zin vind jij het mooist in dit gedicht?

Beproeving

Zout

Mijn tranen

Bitter

Mijn verdriet

Zuur

Mijn woorden

Zoet

Die van jou

Het komt

Weer goed

Dat

Proeven wij

Allebei

Annelies Vanherck (2008)

Uit: *Dingen die je niet kunt zeggen*

Verwerking bij 'Beproeving'

- Welke beelden gebruikt de dichter?
- Hoe zou dit gedicht bij het thema 'Vriendschap' kunnen passen?
- Zou je de verschillende smaken in het gedicht kunnen veranderen?
- Wat doet dat met het gedicht?

Dichtwedstrijd

- Schrijf een gedicht met het thema: **Vriendschap**
- Het gedicht moet tussen de 8-10 regels zijn.
- Gedicht moet uiterlijk **17 februari** naar gom@kunstplatformveenendaal.nl zijn opgestuurd en voorzien zijn van: naam, klas en school.

Aan de slag

1. Roep emoties op

- Gedichten gaan vaak over emoties, denk dus na over welke emoties voor jou bij de vriendschap horen.

1. Maak gebruik van beelden

- Welke beelden roept vriendschap bij jou op? Zoek anders eerst plaatjes bij het thema.

1. Rijmen hoeft niet

- Als je wilt dat alle zinnen in je gedicht rijmen, ga je soms krampachtig op zoek naar een rijmwoord, maar dit hoeft dus niet. Je kan ervoor kiezen dat een gedicht niet rijmt. je kan ook klankrijm gebruiken zoals: **stralende sterren** of **tikkende takken**.

1. Wees origineel

- Zoek naar woorden of beeldspraak die nog niet zo vaak gebruikt is, of verzin nieuwe woorden. Het gebruik van straattaal kan ook heel origineel zijn. Probeer in je gedicht het woord vriend of vriendschap te vermijden, maar gebruik er een beeld voor.